

<p>316 SABINO ET RVFINO CONSS.</p> <p>11 januari 316 IMP. CONSTANT(INUS) A. AD DOMITIUM CELSUM VICARIUM. Nemo iudex officialem ad eam domum, in qua materfamilias agit, cum aliquo praecepto aestimet esse mittendum, ut eandem in publicum protrahat, cum certum sit debita eius, quae intra domum considerato sexu semet contineat, domus eius vel cuiuscumque rei habita distractione publicis necessitatibus posse servari. Quod si quis in publicum matremfamilias posthac crediderit protrahendam, inter maximos reos citra ullam indulgentiam capitali poena vel exquisitis potius exitii supplicii plectetur. DAT. III ID. IANUAR. TREV(IRIS) SABINO ET RUFINO CONSS.</p> <p><i>Interpretatio.</i> Nullus iudicum matronam in domo sua residentem per quemcumque apparitorem ad publicum existimet protrahendam, sed circa eam, pro sexus reverentia, conventio honesta servetur: quum, si quid eam debere constiterit, constrictis eius auctoribus possit exsolvi. Nam si quis contra fecerit, summo supplicio se afficiendum esse cognoscat.</p> <p>30 januari 316 IDEM A. Mecilio Hilariano correctori Lucaniae et Brittiorum. Universos decuriones volumus a tabellionum officiis temperare. Nemo autem ad decurionatum vocatus excusare se poterit eo, quod fuerit tabellio, cum et huiusmodi homines, si sint idonei, vocari ad decurionatum oporteat. Lex enim, quae decuriones a tabellionum officiis voluit submovere, ad decurionatum tabelliones vocari non prohibet. DAT. III KAL. FEB. SABINO ET RUFINO CONSS.</p> <p>2 februari 316? Item eodem corpore [Theodosiani]: imp. Constantinus a. ad Maximum praefect. Urb. (inter cetera et ad locum:) pactiones eas valere volumus, si cum legibus consentiant et reliqua. DAT. VI [?] NON. FEBR. ROMAE SABINO ET RUFINO CONSS.</p> <p>3 februari 316 IDEM A. AD MAXIMUM P(RAE)F(ECTUM) U(RBI). Posta alia: Minorum defensores, si per eos donationum condicio neglecta est, rei amissae periculum praestent. ET CETERA. DAT. III NON. FEB. ROM(AE) SABINO ET RUFINO CONSS.</p> <p><i>Interpretatio.</i> Si in his, quae minoribus donari possunt, per tutoris negligentiam sive colludium donationis solennitas vel condicio impleta non fuerit, id, quod minori deperierit, de proprio cogitur exsolvere.</p> <p>3 februari 316 IMP. CONSTANTINUS A. AD MAXIMUM P(RAE)F(ECTUM) U(RBI). Donatio, sive directa sit sive mortis causa instituta, sive condicionibus faciendi ac non faciendi suspensa, sive ex aliquo notato tempore promissa, sive animo dantium accipientiumve sententiis, quantum ius sinit, cognominata, sub hac fieri debet observatione, ut quas leges indulgent actiones condiciones pactionesque contineat, hisque penitus cognitae vel recipiantur, si complacitae sunt, vel reiciantur, si sunt molestae; ita ut minorum defensores, si per eos donationum condicio neglecta est, rei amissae periculum praestent. In conscribendis autem donationibus nomen donatoris, ius ac rem notari oportet, neque id occulte aut per imperitos aut privatim, sed ut tabulae aut quodcumque aliud materiae tempus dabit vel ab ipso vel ab eo, quem sors ministraverit, scientibus plurimis perscribatur et corporalis traditio subsequatur ad excludendam vim adque inruptionem advocata vicinitate omnibusque arbitris adhibitis, quorum postea fide probabitur donatam rem, si est mobilis, ex voluntate traditam donatoris vel, si immobilis, abscessu donantis novo domino patefactam, actis etiam adnectendis, quae aput iudicem vel magistratus conficienda sunt. DAT. III NON. FEB. ROM(A) SABINO ET RUFINO CONSS.</p> <p>20 april 316 IDEM A. ACONIO CATULLINO PROCONS(ULI) AFRIC(AE). Si quis in emancipatum minorem, priusquam fari possit aut habere rei quae sibi donatur affectum Italicum sive stipendiarium fundum crediderit conferendum, omne ius compleat instrumentis ante praemissis et inductione corporaliter impleta. Quod propter adtestationem fidei per eum servum, quem idoneum esse constiterit, transigi placuit, qui eo usque in statu suo permanebit, donec is, cuius facultatibus cesserit, annos Lactoriae legis egressus legitimam compleverit aetatem, quo tunc demum, si eius integritas ac fides</p>	<p>6 juni 316 CI 1.13.1 Constantine Constantine adds a fourth legal method for freeing slaves – one may now publicly free his slave in a church before the bishop.</p> <p>316 Augustine, C. Cres., 7.71.82 Constantine Constantine, after hearing the charges brought against Caecilian, declares him innocent.</p> <p>316 Constantine [Constantine passes a law against the Donatists, now lost, but mentioned in CT 16.6.2 (on Oct 17, 377). This law seems to be repealed in 321 or 322 by a law recorded by Optatus, C. Don. Date uncertain.]</p>			
--	--	--	--	--

fuerit comprobata, si ita sederit possidentibus, libertatis praemium consequatur. DAT. XII KAL. MAI. SERDICAE SABINO ET RUFINO CONSS.

1 mei 316 IDEM A. AD CASSIUM P(RAEFECTUM) U(RBI).

Promulgatum dudum est donationes nullo alio modo firmas posse detineri, nisi apud actorum contestationem confectae

6 mei 316 IMP. CONSTANT(INUS) A. IULIO VERO PRAESIDI

TARRACONENSIS. Cum semel negotium necessitate vel casu temporibus fuerit exemptum ac postea per indulgentiam clementiae nostrae reintegratio praestetur, intra quattuor menses iudicantis arbitrium, non ulterius, litigatoribus praebere oportet, etiamsi per obreptionem aliquid a nobis iterata supplicatione meruerint. DAT. PRID. NON. MAI. VIENNAE SABINO ET RUFINO CONSS.

Interpretatio. Quando aliqua causa, necessitate intercedente vel casu, promissum tempus excesserit, et principali beneficio eam litigator meruerit reparare, non amplius ad definiendum negotium iudices quam quattuor menses litigatoribus praesent. Quibus exactis, etiamsi aliud dominorum beneficio obtinuerint, nullatenus audiantur.

13 augustus 316 IDEM A. Petronio Probianus suo salutem. Ex illo tempore, quo in civilibus causis, quae inter privatos moventur, consulturum vel relaturum te esse promiseris vel appellationis a te interpositae sollemnia completa fuerint, nihil posthac tibi quodlibet speciale ac requisitum vel quibuscumque modis favoris gratiam praefereas audiendum est, sed observandum, ut iuxta priora statuta sollemnitate more expleto gesta ad comitatum omnia dirigantur. Et cetera. DAT. ID. AUG. ARELATO; PROPOSITA ID. OCTOB. THEVESTE SABINO ET RUFINO CONSS.

13 augustus 316 IDEM A. Petronio Probianus suo salutem.

Supplicare causa pendente non licet nisi forte ei, cui opinionis exemplum negatum est vel instructionis universae subpressa transmissio. Quo facto crimen iudici sacrilegii imminet, qui hoc commisso litigatori supplicandi necessitatem imponit: cui aliter supplicanti dimidiae partis rei de qua agitur imponenda est multa, ut pro iudicis aestimatione fisco pretium inferat. Eo etiam, qui terminatam rescripto vel consultatione quaestionem exquisito suffragio refricare conabitur, quoniam maius crimen admittit, in omnem litem aestimationem protinus condemnando et sub sacramenti observatione omni venia deneganda, si quis contra haec supplicare temptaverit. DAT. ID. AUG. ARELATO; PROPOSITA ID. OCTOB. THEVESTE SABINO ET RUFINO CONSS.

3 december 316 IDEM A. SEPTIMIO BASSO P(RAEFECTO)

U(RBI). Ubi rigorem iuris placare aut lenire specialiter exoramus, id observetur, ut rescripta ante edi[c]tum propositum impetrata suam habeant firmitatem, nec rescripto posteriore derogetur priori. Quae vero postea sunt elicita, nullum robur habeant, nisi consentanea sint legibus publicis; maxime cum inter aequitatem iusque interpositam interpretationem, nobis solis et oporteat et liceat inspicere. DAT. III NON. DECEMB. SABINO ET RUFINO CONSS.

23 december 316 IDEM A. ad Vettium Rufinum praefectum Urbi.

Ex donatione principum aut quocumque modo rem ad fiscum pertinentem usque ad nostra decennalia sine aliqua interpellatione possidentes, secundum ius enim haec intelligitur esse possessio, securi possideant. PROPOSITA X K. IAN. ROMAE SABINO ET RUFINO CONSS.

5 juli 325? Unde ex corpore Theodosiani: imp. Constantinus a. et Iulianus caes. ad Taurum pp. (ad locum:) multabuntur iudices, qui rescripta contempserint aut distulerint. DAT. III NON. IUL. CONSTANTINO A. VII ET IULIANO CONSS.

??? onbekend

fuerint. Sed quia multi aliena vel non pleno iure ad se pertinentia donantes extra patriam et provinciam, in qua possident, acta conficiunt, placet, ut nulli liceat extra provinciam laremque suum donationum instrumenta apud acta allegare, sed in quo domicilium habuerit adque possessiones constitutae sunt, apud suum ordinarium iudicem vel, si eum abesse contigerit, apud curatorem municipalesve eiusdem civitatis. Nam si hoc praetermissum fuerit, nullam firmitatem habere donationes sancimus. DAT. KAL. MAI. ROM(A) SABINO ET RUFINO CONSS.

14 mei 316 IDEM A. AD TITIANUM. Quoniam plerique nodosis et validissimis fustibus inter ipsa currendi primordia animalia publica cogunt quidquid virium habent absumere, placet, ut omnino nullus in agitando fuste utatur, sed aut virga aut certe flagro, cuius in cuspidē infixus brevis aculeus pigrescentes artus innocuo titillo poterit admonere, non ut exigat tantum, quantum vires valere non possunt. Qui contra hanc fecerit sanctionem promotus, regradationis humilitate plectetur: munifex poenam deportationis excipiat. DAT. PRID. ID. MAI. SABINO ET RUFINO CONSS.

28 juli 316 IMP. CONSTANTINUS A. Mechilio Hilariano correctori Lucaniae et Brittiorum. pr. Si quis decurio testamentum vel codicillos aut aliquam deficientis scripserit voluntatem, vel conscribendis publicis privatisque instrumentis praebuerit officium, si falsi quaestio moveatur, decurionatus honore seposito, quaestioni, si ita poposcerit causa, subdatur. Sed non statim desinit esse decurio, qui in huius modi facto fuerit deprehensus. Quantum enim ad municipales pertinet necessitates, decurio permanet; quantum ad rem gestam et veritatem reserandam, uti decurionatus honore non poterit. Nec vero is, qui ante fuerit tabellio, ad eludendam quaestionem super his, quae ante conscripsit, factus decurio defendi hac poterit dignitate, quoniam scripturae veritas, si res poposcerit, per ipsum debet probari auctorem. DAT. III. KAL. FEBR. ACC. KAL. AUG. SABINO ET RUFINO CONSS.

Interpretatio. Si quis curialis voluntatem morientis aut quodlibet publicum documentum scripserit, et de falsitate accusatur, seposita primitus dignitate, si necesse fuerit, subdatur examini: qui si convincitur, a curia non expelletur, sed curiae dignitate privabitur, id est ut honoratus esse non possit. tabellio vero, qui amanuensis nunc vel cancellarius dicitur, etiamsi ad curiae pervenerit dignitatem, si de falsitate accusatus fuerit aut convictus, subdatur examini, ut per ipsum, per quem confecta est, scripturae veritas approbetur.